

v lažnjivi obleki.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Izhaja po
enkrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere in ne
konfiseira policija.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
30 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim
trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá
ocelo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrt leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan, na-
rodnost in vero.

◀ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasačl, ostro kaznoval. ▶

Ljubljančani, zopet bo volitev!

Tretjini mestnega starešinstva so zopet ure potekle, treba bo voliti nove ali zopet te. Med skrhanimi je celih sedem naših, zato smemo zares biti v skrbeh, če jih bomo mogli vse zopet nazaj spraviti ali ne. Slovenski osat nam je v tretjem razredu polje tako prerastel, da nimamo tam nobene žetve več pričakovati; lani se je vrnil še celó v prvi razred tako močno, da nam je polovico žetve vzel, drugo polovico pa smo komaj komaj rešili. In še v drugem razredu ga je zdaj že toliko, da, če tako naprej raste, se je letos tudi tukaj bati za našo pšenico.

Da, prav zares, rotovž, ta edina še naša trdnjava v Ljubljani — rotovž je v nevarnosti. Že se majé vse, stolp in stebri, tako hudo, da se je po vsi pravici bati, da se slovenskemu navalu ne bo mogel vstavljati. Kaj pa potem, če ta trdnjava pade slovenskemu duhu v pest! Rotovž brez našega nemčurskega magistrata in starešinstva se ne da misliti, tudi je to še edino zavetje za „proklete grablje“, ta sveti naš prapor, kateri se le tu še sme šopiriti.

Kar vlada ne mara več podajati nam svoje podporne roke, se nam je jelo tako slabo goditi povsod, v Ljubljani in zunaj nje, da je kar za zjokat se. Mi, ki smo prej, čeravno nas je bila zmiraj le peščica, sukali Slovence kakor smo hoteli, — mi, ki smo navajeni le prevzetno gospodariti in drugim ukazovati, mi smo zdaj že skoro podobni jetičnemu, ki komaj še kašlja, sape mu pa vsak dan več zmanjkuje. V vladni vodi smo prej tako prijetno plavali, brcali in suvali, da je bilo kar veselje; kar nam je pa skoro popolnem posušila se, smo ribe na suhem in komaj še gagamo. Če še rotovž zgubimo, kje se bomo pa mogli še postavljati! In ravno zdaj ga ne smemo zgubiti, ko ima denarja, da se lahko kaj zida, potrebno in nepotrebno, in tako naše nemškutarsko „stavbeno društvo“ (Baugesellschaft) kaj zasluži, dokler je še čas.

Zato na delo, na noge vsak, komur bije srce za našo sveto nemčursko reč, za naše geslo „proklete grablje“!

Naj dela vsak že zdaj, prigovarja, prosi, žuga, hvali, obrekuje, obeta, tudi groše daje, kjer beseda ali druga zvi-jača ne izdá. Vsak glas je dober, še celó tacega človeka, kterega drugekrat ne pogledamo in ga le zaničujemo; če ja še tako strgan, povaljan, smrkov in ušiv, dober je, da ima le glas za nas; saj se potem ne bomo več zmenili zá-nj, ker družega ko glasú od njega ne maramo.

Letos izstopijo taki možje, kakoršnih se na svetu, posebno med Slovenci nikjer ne dobi; vsi so zlata ali vsaj pozlačenja vredni in zaslužijo, da bi že živi postavljeni bili po mestu za spominke. Med njimi je posebno dr. Šraj, prva luč v Ljubljani, na katero bi moral postavljen biti še večí davek, kakor je zdaj sklenjen na petrolej. Če njega ne bo več na rotovži, bo sveta konec; če pa tega ne, se bo grozno maščeval nad Ljubljano. Ako bi on hotel, kdaj bi bil že minister v luni, pa je raj domá v Ljubljani, kjer zmiraj čaka ugodnega časa, da bo Slovence hrustal, ker te ima posebno rad še celó o postnih dnevih.

Zato še enkrat! Pri letošnjih volitvah ne smemo pasti, nikakor ne; ako pademo, smo zgubljeni za vselej. „Proklete grablje“ ne smejo biti vržene z rotovža, ker — to vam bodi povedano, — če se nam še ta sramota zgodi, bosta tista zmaja ali „lintverna“, ki s strehe na rotovži prežita, skočila dol in podavila vas in vaše otroke, da bo po vsi Ljubljani grozen jok in stok.

Može, ktere imate voliti, vam bo že o svojem času naznanil naš kazinski nemčurski odbor. Pa da se jih gotovo držite, če ne, gorje vam!

Najskrbneje se pa ogibajte tistih volkov, ki bodo v slovenskih kožah okoli vas hodili, čeravno bi bilo njihovo govorjenje nemško. Ponujali vam bodo in hvalili ljudi, ki pač do zdaj še niso bili zaprti zavoljo tatvine, pa dobrega se o njih tudi nič ne ve. Take podite od sebe, ne dajte, da bi njihove besede našle pot skozi vaša ušesa in ostrupila ter zmotila vam možgane. Vaše geslo bodi, kakor vsako leto: „Proklete grablje!“

„Brencelj“

v imenu vse nemčurske svojati.

Pavliha.

„Kaj je pa zopet na jugu, da tako pokajo?“ — se prašam, ko slišim ropot iz Bosne in Hercegovine. — „Ali je nemara zopet punt? Moram vendar stopiti tje dol, da vidim, kaj je: ali so le navadni nagajivci, ali pa pošteni uporniki, kakoršni so se l. 1875 Turkom uprli.“

Ko sem bil proti koncu lanskega leta govoril s Črnogorcem, ki mi je pravil, kako nezadovoljni so prebivalci novih naših dežel z avstrijsko vlado, se mi je pač zdelo, da nekaj pôka že bo, ako se ne bodo rajši na poti pritožeb pomoči iskali, kar bi bilo o sedanjih časih veliko pametneje od prvega. Ker pa ne vem prav, kam bi najprej stopil, da bi vso homatijo najprej in najtančneje ogledal, si mislim: „boš pa najprej stopil na Crnogoro, od tam se to vse najbolje vidi in če kaj ne boš sam razumil, ti bo pa lahko kak Črnogorec razložil, ki je tako blizo homatij.“

Menj je na Crnogoro toliko, kakor hribolazcu Kadilniku na Šmarnogoro, in tako mi še lula ni pošla, ko že stojim pred glavnim mestom Cetinjem; knez me je že od daleč videl, zato mi migne in ko stopim k njemu, mi pomoli roko ter me ogovori vesel:

„Ravno prav, Pavliha, da si prišel, sem že tako mislil ná-te. Pojdi z mano in reši me iz zadrege!“

„Sem mislil, da te ne bo domá, Nikica“ — rečem jaz in grem ž njim.

„Kje pa si mislil, da bom?“ — vpraša on z očmi migljaje.

„I, kaj ni tam doli v Hercegovini nekaj ropota? Jaz sem slišal pôk — ali imajo morda žegnanje ali ženitovanje?“

„Ples je že, ples“ — odgovori on — „in ravsaajo se tudi.“

„Ali je tvojih ljudi tudi kaj tam?“

„Hm, znabiti, pa brez moje volje in vednosti.“

„Tako?! Toraj ti rogoviljenje tam doli ni po volji?“

„Zdaj ne več, je vse drugače ko prej. Ravno sem tukaj skladal neko povelje do svojih, kako se imajo zadržati pri tem uporu. Na, tu beri!“

S tem mi pomoli spis ukaza, ki veleva Črnogorcem, da morajo mejo proti Hercegovini popolnem zapreti in nikogar ne sèm ne tje pustiti, če nima posebnega dovoljenja.

„Hm, hm“ — črhnem jaz, ko preberem ta ukaz; — „kaj bo pa rekel Črnogorec, ko bo to slišal? Ali ne bo hud? in te bo li ubogal?“

„Hud bo morda, pa ubogal bo svojega kneza“ — reče Nikica ponosno; — „Črnogorec je junak zmiraj, on se bojuje junaško, strada junaško za dom in uboga tudi junaško, ker zna krotiti ravno tako sebe, kakor druge. Za tolažbo sem mu pa ob koncu pristavil, da naj miren bo le tako dolgo, dokler Avstrija nam nič žalega ne stori.“

„Kaj pa misliš o Avstriji?“

„Jaz imam pismo, da ona hoče osrečiti Bošnjake in Hercegovince, in kar je pisano, mora biti res. Zato ne smem podpirati puntarjev ne tako in ne tako.“

„Razumim, res je. Kaj pa očka v Petrogradu pravi k temu?“

„To imam tudi zapisano, pa nekje drugje. Tebi tega ni treba praviti, ker že tako vse veš. Zato te prašam le: ali je tako moj ukaz politično pravilen?“

„O, popolnoma, posebno konec“ — rečem jaz, vstanem in se poslovim, rekoč: „Je že prav tako! Jaz bom pa stopil malo dol v Hercegovino in Bosno ogledat si tiste ljudi, ki se zdaj upirajo nam, če so taki, kakor so se upirali Turkom, ali pa taki, kakoršne so morali pred par leti naši vojaki v kozji rog uganjati.“

„Zdrav, pa še kaj pridi, in če tu memo greš, se oglasi, da bova katero rekla.“

Tako reče knez, jaz pa stopim v bosensko Hercegovino, našo novo deželo, tje, kjer največ hrupa slišim. Kmalu sem v taboru upornikov, ki, ko me zagledajo, vsi zavriskajo:

„Pavliha je, Pavliha! Ta nam je prišel na pomoč. Urá, urá, zdaj pa le na noge!“

„Oha, počasi prijatelji ali kar ste“ — jih vstavim jaz — „to ni kar tako. Prej mi povejte, zakaj ste se spuntali in kaj mislite doseči s svojim puntanjem.“

„Ven s Švabi! Proč z Mažarji in judi!“ — zadoni iz vseh krajev.

„Kaj pa še potlej?“ — poprašujem nadalje.

„Davki so nam preveliki, pa tudi vojaške suknje ne maramo“ — vrši nadalje — „zemlja je naša, prosti hočemo biti na nji, samostojni gospodje, kakor so begi in Švabi.“

„Potlej pa še vsak zmiraj polno mošnjo cekinov in pečenih koštrunov ali pa še kaj družega, kar srce poželi, kaj ne?“ — se posmehujem jaz; — „kdo vam bo pa to dal?“

„Naš car v Rusiji“ — je buren odgovor.

„Kdo vas je pa tako nalagal?“ — prašam jaz in nadaljujem: „Ali mislite, da ima v Rusiji vsak človek to, kar vi hočete imeti? Ali tam ne plačujejo davkov in ne nosijo vojaških sukenj? In ali pri nas v Avstriji ni ravno tako? Mar mislite, da jaz ne plačujem davka in nisem nosil vojaške suknje?“

Na to nastane nevoljno godrnjanje, vsi me plašno in hudo gledajo, nekteri segajo že po orožji, pa moja marela jih kmalu vžene. Zdaj pa že vem, pri čem da sem, zato se spnem še bolj pokonci in jim povem, kar jim gre, tako:

„Z vami je treba resno govoriti, že vidim. Nekaj od vas je zapeljanih po raznih hujskačih, ki ne marajo ne miru ne rednega življenja, to je: dela, in hočejo živeti kakor zverina v hosti; ti ste še boljši del. Drugi ste pa pravi cigani, še od turških časov sèm, navajeni ropanja in divjega življenja, katerim ni vseč nobena postava, ne sveta nobena reč. Ali ni tako?“

„Zemlja je naša, ne drugih“ — zareži eden.

„Koliko je pa imaš ti?“ — ga prašam razgret —

„menda ne toliko, da bi mogel stati ali sedeti na nji. Kdor ima kaj zemlje, je doma in jo obdeluje, ne pa da bi se po hostah klatil in mirne ljudi nadlegoval in strahoval. Pri nas takim ciganom in klatežem pravimo rokovnjači in tolovaji.“

Zdaj pa nastane hrup in če bi ne bilo moje marele, bil bi jaz že brez glave. Tako pa le z zobmi škripljejo, ko jaz nadaljujem:

„Zavoljo takih ljudi mora vsa Avstrija zbegana biti, mi moramo dati denarja in ljudi, da gredo sèm mir delat. Ali mislite, da bi bil jaz vesel, če bi kar neutegoma moral z doma od svojih v vojaško suknjo ter sem dol samo zato, ker vam zanikrnežem tudi zdaj še ni po volji to, kar je? Mislite, da gre naš vojak rad sèm nad vas? Mislite, da avstrijski prebivalci radi plačajo tiste milijone, kar jih stane že Bosna in kar jih bo stala zopet sedanja vojska zoper vas? Ali bomo morda veseli tistih mrtvih, kar jih bo tu padlo? Dosegli pa ne bodete nič, to vam povem, pobiti in polovljeni boste, kar vas ne bo ušlo, škoda pa bo za naš denar in za naše ljudi, ki niso za to rojeni, da bi hodili sèm svojo kožo naprodaj nosit, kedar se pri vas spravi kaka druhal skup, ki ne mara ne reda ne dela, ampak hoče živeti le na drugih stroške. Turčinu smo vas iztrgali iz rok z golega usmiljenja, zdaj pa taka hvala! Vrag vas vzemi vse, ki ste taki!“

No, ta ropot! To je marela dobra! Vendar jih nekaj vkrene v stran in pomeče orožje od sebe, drugi pa ostanejo. To so sami kristjani, pa staroverci.

Tu sem opravil, zavijem se toraj na desno in naletim na drugo tropo, ki vsa po Turkih smrdi. Straža spredej me hoče vstaviti, pa jaz primem dušmanina za ušesa in mu zavrtim glavo nazaj, da je ves zmešan in naprej gre, gleda pa nazaj. Tega se vsi tako prestrašijo, da kar otronejo in me le gledajo, kakor kak čudež; „Ala il Ala“ — murrajo strahu. Jaz vidim, da imajo dobro orožje, veliko boljše od onih, posebno puške so najnovejše vrste; zato zarežim nad njimi:

„Nič Ala, ampak alo pokonci! Kaj počenjate tu?“

„Puntamo se“ — črhne poveljnik, turški beg, ktereга poznam kakor slab denar.

„To vidim, da se puntate“ — rohnim jaz dalje — „kdo vam pa daje denar in orožje?“

Ves plah pokaže proti Carigradu in Londonu, v tistem hipu pa skočita Turčin in Anglež, ki sta zadej skrita čepela, kvišku in jo popihata v hosto; jaz bi ju bil, se ve da, lahko vjel, pa nisem maral.

„Kaj pa hočete pripuntati si?“ — vprašam glavarja.

„V tej deželi mora biti sultan in Mohamed gospodar“ — odgovori glavar mogočno.

„Aha, že vem, zakaj. Ti bi rad kristjana zatiral in drl“ — rečem jaz — „pa pod avstrijsko vlado tega ne moreš; zato se puntaš.“

Na to mi odgovori, da ravno tako, kakor novi uradniki ovce smejo striči, jih sme tudi on, za kar dobi po moji mareli dejansko posvarilo, da kar zastoka.

Tako sem zvedel, kdo se v Bosni in Hercegovini punta, in ker me ni mikalo dalje stikati tu okoli, jo mahnem nazaj proti domu. Med potom sem videl in slišal še marsikaj, kar pa zdaj ne smem še povedati, da me tisti hudi gospod na Starem trgu, ki se se moje marele ne boji, ne dene pod pečat. Če bi se kaj takega zgodilo mi, bi bila škoda za vas in za-me; za-me zato, ker sem zdaj namenjen nekam drugam, za vas pa, ker bi vam potem ne imel kaj praviti. Morda to povem pozneje, ko bo v Bosni zopet lepše vreme.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Oklic Pirkarjevim učiteljem.

Judeževi groši so zopet razpisani in znašajo za Kranjsko celih 6000 grošev ali 30.000 krajcarjev. Ta velikanski znesek se bo razdelil med 6 učiteljev, ki bodo izkazali se, da so dobro učili svoje učence „kuheltajč“, kakoršnega sami znajo; kdor bo tega jezika naučil še mačke, kužke, vrabce, miši itd., bo še posebno pohvaljen.

Razpisanih je 6 darov po 1000 grošev (5000 krajcarjev ali 10.000 cvajarjev); to je velikansko premoženje, s katerim se lahko kupi dandanes že kaj; še Judež ni dobil toliko. Kdor hoče dobiti ta častni dar, se mora naprej že oglasiti pri „prokletih grabljah“ v Blatni vasi, da bo Korelj potlej mogel gledati mu na prste in paziti, če se v njegovi šoli tem „grabljam“ tudi spodobna čast skazuje.

Na noge toraj, učitelji! Pokažite svetu, da med Slovenci ni le narodnih, ampak vsaj nekaj tudi nemškutarskih učiteljev, katerim je več za groš, ko za čast. Dežman bo delil groše, Pirkar pa pohvalo. Kedar bo pa dr. Šraj minister, bodo judeži vsi zaporedoma postali šolski nadzorniki z najmanj 200.000 vinarji plače.

Jezična Žefa.

Predpust je ven, Korelj v Blatni vasi se še ni oženil. K' sva na pepelnico oba ploh vlekla, sem ga prašala, kdaj bo kej, pa je rekel, de je to odložil čez Veliko noč, k' je zima zdej tako pregorka, potlej pa de bo za gotov', nej se le pripravim za kuharco. „No, nič ne dé“ — sem s' mislila — „takim starim fantam tud' po let' ne more bit' prevroče, posebno Koreljnu ne, k' ga že delj časa zebe, kar so mu tiste grablje zgorele, pri kterih se je pred grel.“

Pa je tud' res težava v Ibljan', jest nič ne zamerim možkim, de se tako nerad' ženijo. Jest sama velik' vem, drugo pa zvem od Tončke, Ančke, Maričke, Lojze, Urške, Neže, France in kaj vem še, od ktere, k' smo vse tako ena z drugo. Nej povem, kaj sem v tem predpust' slišala, skusla in vidla, pa od teh prijateljic zvedla. Kje je vse blo, pa ne povem, de ne bo kdo mislil, de smo me opravljive babe; me si ena drugi pravmo le to, kar vidmo in slišmo, ne zmišljujemo si pa nič, Bog vari! Zato je vse res, kar si pravmo, pa pri tem ne mislimo nič hudga. Jest bom nejpred pravla, kar o tem predpust' vem.

Jest sem šla le tako za en čas, de nisem prav brez vse službe bla, v eno hišo, k' sta bli dve že precéj odrašen', pa tud' dost' zrel „frajlici“; „gospodična“ jima nisem smela reč', k' sta bolj na nemšk' cikal', ker je to belj nobelj. Po drugih rodovinah sem večkrat vidla, de je sem ter ke kak gospod prišel, de je blo potlej kej govorenja o ženitvanji al' saj kej tac'ga; tukej pa ni blo nič, čeravno sta „frajlici“ včasih sami, včasih pa z materjo po „štarnali“ ali prot Tiboli hodili. Od pred sem zvedla, de sta vsaka že nekej komisov prevedril', pa ni blo nič, de sta še zdej prosti, kakor drevesa na polj'.

Letošnji predpust so pa vse napel', de bi jih od dóma spravli. Zmiraj so hodile mojškre k nam, pa tud' same so delale, kar so znale, vse tri, de sta bli „frajlici“ strašno napucáni, kder sta šli kam na ples. Kdor jih je tam videl, se je mogel čudit', kje denar jemljo za vse to; koj tud' jest sama nisem vedla, k' mene niso pošiljal po štacunah; samo to se m' je čudno zdel', k' je tolkrat prišel v hišo eden tistih z rdečo kapo, pa ena stara žena, k' je zmiraj vzela kakšno culo seboj, pa potlej prišla brez nje nazaj. Tud' to mi ni blo prav, de sem mogla v štacuno in k mesarji hodit' brez dnarja, pa reč', de nej le zapišejo, kar sem vzela. V kuhnji je bla tud' taka revšna, de je blo nazadnje še mene sram. Nejveč sem kuhala krampirja pa cikorje s prav vodenim mlekom; k' sem enkrat mlekarco zmerjala, zakaj tak mlek nos', me je pa nazaj udarla: „sej še tega ne plačajo.“ Po pravic povem, de je bla hrana al' košta je za-me preslaba, večkrat sem si sama kej kupila, k' imam, hvala Bogu, še kakšen krajcar prihranjen na stran'.

Tud to se m' je čudno zdel', de je perica dobivala le zmerej tist peril, kar so ga vse tri na seb' nosile, posebno na plesih, pa je še pri tem mogla za dnar čakati. „I, kako“ — me je prašala enkrat — „kaj se pri vas zdej nič rjuh in drugih takih rči ne pomaže?“ Jest nisem vedla nobenga odgovora, pa me je vender napeljal' na to, de sem začela premišljevat, zakaj nek' gospa in frajli zdej samé

pospravljajo po sobah in pometajo, de mene še not ne pusté; samo v tisto sobo sem smela, kjer so jedli, druge so ble zmirej zaprte al' pa še zaklenjene.

Pa kmal sem zvedla, zakaj je to. K' so šle enkrat vse tri spet na ples v kazino al' kam, so v naglic' pozabile zaklenit' tisto sobo, kjer so spale, in jest sem belj iz radovednost', kakor iz hudga namena šla in pogledala po nji. Moj Bog! To je blo tako, kakor de b' bli ravno tatjé odšli. Vse prazno, postlje umazane, brez odej in matrocov, skor sama slama; jest, kakor nisem zbirčna in gosposka, bi pa vender v tak' postlji ne spala. „Joj, joj“ — si mislim — „na umazanih cunjah spat, krampir pa cikoro žlempati, in še to na upanje, de le zunej in pa na plesih morjo skazovat' se, to je pa preveč. Nejbrž je vse, kar so imel', zdaj zastavljen', če ne še prodan'. No, tukaj pa ne bom več.“

To je blo pustno soboto in k' so v nedeljo zjutrej dām prišle, mi gospa reko:

„Dons, Žefa, pa kar zá se skuhej opolne mal' krampirja pa kofeta, mi ne bomo nič jedli, bomo spal', gospod bo šel pa v oštarijo.“

„Tako!“ — se oglasim jest — „na pustno nedeljo bom pa krampir jedla namest' mesa in krofov, pa tisto rjavo žlindro pila, kaj? Če nimate kršenci kaj jest' dat', vam je pa treba ni, tako košto si samé kuhajte.“

S tem sem zaprla kuhinjo in šla po tistga z rdečo kapo, de je prišel po mojo škrinjo, pa me je še prašal, kam da nej jo nese zastavit', ker zastavnica ni odprta. Jest sem mu povedala, kako in kaj, in de sem tud' svoj zaslužek al' lón pustila, pa sva šla. Na polcijo me niso šli naznanit', že vedo, zakaj.

Jest pa zdej tud' to vem, zakaj de se ibljanske „frajle“ tako težko možé. Taka stvar ni pod milim Bogam za nič družga, ko de dnar zapravlja, posebno z drago obleko in po veselicah, pri tem pa še možu rogove stavi. Nejbelj so za to tiste, k' so se pred s komisariji pečale al' pa s študenti. Skor vsaka, k' se omoži, misli, de je mož samo za to na svet', de ji vse dá, kar če imet', ona pa le uživa možu na škodo; in če še otroke dobi, jih ne mara, s temi nej se vkvarjajo dekile, pestrne, hišne, ktere nej spet mož plačuje. Nejljubš' jim je pa, če nič otrok ni, ker otroc' jemljó ženski lepoto in mladost. Res, vsak moži si bo desetkrat premislil, preden bo tako vzel, ker so večdel zrejene le za milijonarje, za človeka, k' si sam more s svojim delam kruh služit', pa ne, to rečem jest, k' sem sama ženska in mislim, de more žena bit možu veselje in podpora, ne pa nadloga in nejtežji breme, večkrat pa še nejveča sramota.

Dons sem skor v jezo prišla, pa ni čuda, k' od naših ibljanskih gosposkih žensk skor zmirej kej slabga, dobrga pa tako mal' slišim. Sej jest nisem obrekljiva, Bog me varuj tega, pa vender ne morem pravit' kej tacga, kar res ni. Tiste, k' so zdej pred pustam tolk' plesale in norele, se bodo pa v post' res postile, to vem, posebno pa tiste, k' so pri vsem tem z mano vred ploh vlekle in ga tud' še bodo.

Zdej bom pa enkrat — to saj mislim — prišla v dobro službo, bom že drug pot povedala, kam. Do ke pa zdrav' bodite!

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

An Herrn von Waser.

Wir kämpfen sacra mente, uns schreckt nicht Dein:
Sacrament!

Die Slovenen.

Dragi mi „Brencelj“!

To mi moraš gotovo priznati, da imajo moja pisma vselej kaj novega za Tebe in Tvoje bralce, če prav ne veselega za vas, pozemeljske črve. Skoro vselej Ti imam poročati o prihodu kacega Tvojega znanca ali odličnega narodnjaka, ki se je od vas k nam preselil. Iz tega lahko sklepa vsak, da ravno prijetno pri vas ne more biti, ker vas najboljši možje zapuščajo; če bo tako šlo naprej, — še par let, pa nas bo tu veliko več, ko vas na zemlji.

Zopet smo dobili méd-se možaka, priljubljenega vsakemu, kdor ga je poznal. Nekega dne namreč sedimo v čitalnici, Bleiweis bere novice iz Avstrije in posebno iz Slovenskega ter majé nezadovoljen z glavo češ: „saj iz vsega skup nič ne bo in zdaj pa še ta punt v Bosni,“ Toman, Costa, Matevž in jaz škisamo, Lesar in drugi komarijo, nekteri pa „domino“ tolčejo; ravno je Costa Tomanu „monda“ vjel, kar pride vratar in pové, da zunaj nekdo na vrata trka, pa da ga on ne pozna; duhovnik da je in častitljivega obraza.

„Ej, kar not ž njim“ — veli Bleiweis — „saj je duhovnik med Slovenci do malega vsak tudi vrl narodnjak, in če je pot sém našel, bo že vedel, da ima pravico do naše družbe.“

Vratar gre, Bleiweis in nekaj nas pa za njim in ko se vrata odpro, zagledamo sivega starčka v duhovski sukni, palico v rokah pa lepo okovano, lesketajočo se pipo v ustih, ki veselega obraza pravi:

„No, tu le sem, loška smojka, ali me bote ven vrgli?“

„O, apostelj, apostelj“ — zavriskamo vsi, Bleiweis pa mu podá roko, ga srčno objame in ogovori:

„Poglej ga no, Toneta Jugovica, mojega volilca! Kaj pa je tebe pregnalo iz borovniškega farovža?“

„Ej, Janez“ — odgovori prišlec dobre volje — „menda nekaj tacega, kakor tebe. Zajci se moje puške niso več bali, čebele niso hotele več rojiti, nazadnje mi je pa še tá-le (pokaže pipo) ugasnila. Sem pa vzel palico in priromal semkaj, bomo pa tukaj ktero rekli, he he!“

Mi veselega starčka vsi burno pozdravimo in radostni brž v svojo družbo sprejmemo. Ko se je s kozarcem piva nekoliko okrepčal, začne nam praviti svoje loške, da je kmalu vse okoli njega zbrano in se smejemo, da kar pokamo.

„Kdo bo pa zdaj“ — ga praša Bleiweis — „pred volitvijo v Ljubljani govoril volilcem? Ali si skrbel za pravega naslednika?“

„Saj ne bodo več tebe volili, Janez“ — odgovori apostelj — „za druge se bo pa našel že kak govornik. Kedar te bomo pa tu volili, bom jaz že tudi svojo rekel.“

Tako smo se radovali in sedeli skup, da smo čisto pozabili na uro. Še le pozno smo šli k počitku, ko se je pokazalo novincu zá-nj pripravljeno lično stanovanje, kjer ima lep čebeljak, pri katerem zdaj najraje sedi s svojo lulo med zobmi in na palico naslonjen.

Tako imamo zopet novega priseljenca. Borovniška fara in gotovo še marsikdo tam doli za njim plaka in ga pogreša, nam pa je kaj prijeten društvenik, ki je zmiraj dobre volje in nas s svojimi šaljkami kratkočasi, posebno kedar spusti svoje loške iz mavhe. Ti bom že še kaj poročil o njem, saj Te bo veselilo, ker sta bila dobra prijatelja in posebno v čitalnici ljubljanski marsiktero rekla.

Zdaj nekaj družega. Prav z veseljem slišimo, kako ste se vneli za „Narodni dom“. Bleiweis je rekel, da, ko bi se bil nadjal čakati ga, bi bil morda še na svetu nekoliko počakal; pristavil je pa tudi:

„To navdušenje se mi zdi skoro kakor ogenj zažganega snopa ali mladeniške ljubezni, ki le prekmalu ugasne. Bog daj, da bi se jaz o tem motil!“

Zato vam vsi skup želimo in priporočamo stanovitnost, s katero se skoro vsaka reč bolj gotovo doseže ko z preognjevitostjo, ob kateri se le prelahko in prekmalu opeša. Toraj le ne opešati in dobiti bote „dom“, Slovenem primeren, kakoršnega si morate napraviti, da boste lahko ponosno stopili pred svet in možko klicali: „Evo nas!“

Kaj pa s Tabo, „Brencelj“? Kakor vidim, Ti ne moreš pozabiti Bleiweisa in tudi Tvoj „Pavliha“ ga hudo pogreša; manj me veseli pa to, da Tvoji naročniki le preradi pozabijo Tebe, ko si še živ in jim vedno okoli ušes brenčiš, kaj še le bo, ko se boš posušil, da te ne bo družega ko meh in perutnice!

Vendar menim, da se zato ne jeziš preveč; jeza namreč škoduje zdravju muh, tudi utegne privabiti pajka, ki se mu pravi državni pravdnik, in ta Te utegne vsega požreti — vsaj za enkrat. Le ne obupaj, boš že še boljše čase včakal, če boš dosti dolgo živel. Za zdaj mi bodi zdrav in dobre volje!

Ves Tvoj

Miroslav.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Krišpin Krišpovič.

plačo, ker res ne vem, s čem bi se dalo zagovarjati to in ono.

Pač pa se z veseljem lotim zagovarjanja nemškega gledišča v Ljubljani sploh in njegovega „režiserja“ Litorija posebej, čeravno mi o zadnjega prejšnjem življenji ni prav nič dobrega znano.

Toda — pardon! Pred sabo vidim zopet sodnike, kateri imajo za nemščino boljše uho, ko za slovenščino, toraj:

Meine Herren! Heute habe ich vor Ihnen zu vertreten zwei Personen und einen Gegenstand, jedoch muss ich vorausschicken, dass ich von dieser anscheinend grossen und schweren Aufgabe durchaus nicht zurückschrecke, weil ich eines eklatanten Erfolges, eines vollständigen

Sieges meiner Sache, resp. glänzenden Schuldlösspruches meines Klientenkonglomerats mir im Voraus sicher sein kann.

Oberflächlich oder gar in nationaler Gasbeleuchtung gesehen oder mit nationalverbissenen Ohren gehört erscheint die gegen mein Klientenkonglomerat gerichtete Anklage allerdings ungeheuerlich. Wen unter Ihnen, meine Herren, würde nicht die sogar staatsbürgerrechtliche Ent-rüstung ganz ballonartig aufschnellen, wenn er im Laibacher deutschen Theater, so jetzt unter der Direktion eines sichern Mondheim-Schreiner dem Laibacher Publikum Eintrittsgelder entlockt und diess ohne Rücksicht auf Stand, Geschlecht, Alter und Nationalität, folgende Worte hören muss:

„Ich gehe auf den Ball der Čital — (Čitalnica) Kalypto, wo die Weiber der Halle und des Naschmarktes den Ton angeben.“

Auch ich, meine Herren, das muss ich gestehen, finde in diesen Worten eine unverzeihliche Beleidigung sowohl der Čitalnica, als auch der slovenischen Bevölkerung Laibachs, deren Brennpunkt die Čitalnica doch naturgemäss sein muss. Ich würde mich an eine Entkräftigung oder auch nur Abschwächung dieser Verbalienjurie und an eine Vertheidigung meines obengenannten Klientenkonglomerats gar nicht heran wagen, wenn es meinem national-juridischen oder — wenn Sie wollen — juridisch-nationalen Scharfblicke nicht gelungen wäre, in dieser Strafsache Gesichtspunkte zu finden, durch welche die gegen mein Klientenkonglomerat erhobene Anklage hin-fällig und nichtig werden muss, weil sie gar keinen Boden hat und auch keinen haben kann.

Sie staunen, meine Herren, ob meiner Kühnheit bei dieser Behauptung; Sie werden mir aber sicherlich applaudiren, wenn ich meine Vertheidigungsrede zu Ende geführt haben werde.

Selbstverständlich ist jener Auspruch des Theaterhauptide substituten eine Beleidigung sowohl der Čitalnica-Mitglieder, als der gesammten slovenischen Bevölkerung, besonders der Damenwelt. Doch, meine Herren, bedenken Sie, dass diese Verbalienjurie nicht etwa an einem allgemein geachteten Orte, sondern in dem deutschen Theater begangen wurde. Ich bitte Sie also, meinen Beweisführungen zu folgen.

Was ist das deutsche Theater in Laibach? Doch nicht etwa eine Bildungsanstalt für Slovenen männlichen, weiblichen oder sächlichen Geschlechtes ohne Rücksicht auf das Alter? Nun also, das ist diese Anstalt nicht, — was folgt daraus? Nichts anderes, als dass sie für die Slovenen, mögen sie nun männlichen, weiblichen oder sächlichen Geschlechtes sein, nicht ist. Das setzt auch die Theaterdirektion voraus, daher braucht ein Schauspieler auf etwa anwesende Slovenen keine Rücksicht zu nehmen.

Das deutsche Theater, meine Herren, ist seiner Natur und insbesondere noch seiner jetzigen Verfassung nach für die Slovenen eben so todt, als die Slovenen für dasselbe todt sein sollten. Nun gibt es kein Gesetz, dass man wegen Beleidigung todter Leute oder Körper zur Verantwortung gezogen werden könnte. Der Schauspieler Lenori konnte daher nicht ahnen, dass seine Worte, die doch total todt sein sollenden Personen galten, gehört werden; Todte hören nicht und wer hört, ist nicht todt. Todt aber sollte jeder Slovene sein für das deutsche Theater in Laibach; das setzte auch der Regisseur und wahrscheinlich auch der Direktor desselben voraus; wenn also diese Worte beleidigten, so war es nicht die Schuld des Sprechers, sondern die Schuld des Hörers, der nicht todt war, wie er sein sollte. Wären die betreffenden Hörer im Wirtshaus gewesen, so hätten sie diese beleidigenden Worte nicht gehört. Nur ein anwesender kann beleidigt werden, und darnach soll sich jeder Slovene richten.

Nun, meine Herren, schreite ich zur Vertheidigung des Hauptangeschuldigten. Der Schauspieler wollte etwas Witziges sagen, allein bedenken Sie, hätte er einen Applaus auch nur erwarten können, wenn er statt des oben angeführten inkriminirten Satzes gesagt hätte:

„Ich gehe auf den Ball des Kasino, wo die Weiber der Halle und des Naschmarktes den Ton angeben.“

Ich bin überzeugt, dass er mit diesem „Witz“ vielleicht wo, aber ganz sicher nicht im Laibacher Theater, eigentlich bei seinen Besuchern Applaus bekommen hätte.

Fasse ich nun alle diese Umstände zusammen, so erscheint mir jedes weitere Wort der Vertheidigung überflüssig. Wer z. B. Wolfsgeheul oder Eselsgeschrei nicht vertragen kann, darf sich nicht der Wolfshöhle oder dem Eselsstalle nähern oder gar hinein gehen; wenn also obige Worte meines Klienten Ohren erreichten, denen sie beleidigend klangen, so war diess nicht die Schuld meines Klienten, sondern der betreffenden P. T. Ohren, die doch ganz freiwillig dazu gekommen waren. Es fehlt hier offenbar der „animus injuriandi“ — die Absicht, zu beleidigen, mein Klient war dessen ganz sicher, dass sich kein beleidigungsfähiges Ohr in den Theaterräumen befindet, da er doch nicht annehmen konnte, dass auch patriotische Slovenen dieses Haus besuchen.

Somit glaube ich die gänzliche Schuldlosigkeit meines Klientenkonglomerats gründlich nachgewiesen zu haben und bin dessen eklatanter Schuldlossprechung vollkommen sicher. Demnach stelle ich also den Antrag: Mein Klientenkonglomerat, als da ist deutsches Schauspielhaus, sein Direktor und der Regisseur, ist der ihm zur Last gelegten Beleidigung der slovenischen Bevölkerung überhaupt und der Laibacher Čitalnica-Mitglieder beiderlei Geschlechtes insbesondere — frei zu sprechen, in die Kosten des Strafverfahrens aber sind jene Slovenen zu verurtheilen, welche solche Beleidigungen in das deutsche Theater nicht nur anhören gehen, sondern noch Eintrittsgeld zahlen.

Ich habe gesprochen, meine Herren, und bin des Erfolges sicher.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Politični sršeni.

Boljša je prešičeva volna, kakor to, kar so nam naši poslanci do sedaj iz Dunaja prinesli.

Slovenski jezik bo takrat v naših uradnijah imel vso svojo veljavo, kedar ga bo grof Taaffe znal.

„Čemu mi bo kmet, če ni neveden?“ — misli nemškutar, ki hoče, da bi se po kmetih nemščina učila.

„Ktera vera je najtrdnjša?“ — „Gotovo ta, ki jo imamo Slovenci do Taaffejevega ministerstva, ker še zdaj ni opešala.“

„Kteri človek je na Kranjskem najtežji?“ — „Deželni šolski nadzornik Pirkar, ker ga nobena sila ne more premakniti.“

Ich mühte mich ab, klar zu sehen, aber der dicke Nebel, der von Graz nach Süden zog, hinderte mich zu erkennen, ob auch hier der geistige Druck des Zeitalters die thörichten Vorurtheile bezwungen hat.

Die Geschichte der Civilisation.

Dopis „Brenceljnu“.

Dragi „Brencelj“! Tukaj bo nekaj za Tebe. Prišel mi je nenadoma v roke županijski spis, ki kaže, kako celó na kmetih: kmetiški moške župani nemščino robijo. To je županijsko spričevalo. Glasi se takole:

Za	J. P.
Für	
rojen	Voščah h. t. 13
geboren	
soveska	Lancovo
Gemeinde	
kanton	Radmannsdorf
Bezirk	
Kronovina	Kransko
Land	
dostojin	in Berkendorf slov. Brezje nemšk.
zuständig	Deutsbirkendorf
soveska	Lancovo
Gemeinde	
v kantonu	Radmannsdorf
im Bezirke	
Kronovina	Kransk
Land	
Vera	Katholisch
Religion	
Velikost	Mithel
Grösse	
Obraza	mehr länglich breit
Gesicht	
Oči	blande
Augen	
Obervi	Graue
Augenbraun	
Nosa	properetur
Nase	
Usta	zimmlich gros breit
Mund	
lasi	merh gelblich
Haare	
zobi	Gute
Zähne	
rokopis	Urkiündig
eigenhändige	
Unterschrift	

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Taaffe in Slovenci.

Taaffe: To so čudni ljudje, ti Slovenci! Prej niso imeli ne svojih narodnih poslancev na Dunaji, ne davka na petrolej in tudi ne hišnega davka, pa so zmiraj godrnjali. Zdaj imajo vse to, pa še bolj godrnjajo. Bog jih je dal, jaz jim ne vem pomagati.

Drobnice.

Jaz pa ne vem, zakaj se Slovenci zdaj tako poganjajo za to, da bi se slovenski jezik vpeljal pri sodnijah po Slovenskem. Saj je vse eno. Kedar mene zasačijo in pred sodnijo tirajo, — naj me sodijo po nemški ali po slovenski, vselej me obsodijo v ječo.

Grabež, mednarodn tat.

* * *

Slavni mestni magistrat! Od novega leta sèm je v Ljubljani strogo zapovedano, da se živali v Ljubljani smejo le v novi mestni klavnici pobijati. Nas pa pobijajo še povsod, kakor prej, le v klavnici ne! Ali na nas niste mislili?

Ljubljanske bohe.

* * *

One dni je neka žena v Ljubljani kupila v štacuni sladkorja, ga nesla domú ter ž njim osladila kavo. Kmalo pa pride slabo vsem, nji in otrokom, ki so jo pili. Morajo poslati po zdravnika. Ta pride in najde, da so nekaj strupenega povžili. Žena pokaže kavo, ki so jo pili. Zdravnik se čudi in se ozira po sobi, kar zagleda na tleh kos papirja od ljubljanskega „Wochenblata“. „Ali vam je trgovec nemara sladkor v ta papir zavil?“ praša ves bled. Žena prikima in zdaj je vedel zdravnik, kaj je. „Sreča, da ste me tako brž poklicali“ — reče na to in dá zdravila, s katerimi reši vso rodovino. Pri odhodu pa da ženi ta dober svet: „Kedar bote v štacuni še kaj kupili, glejte, da vam ne bodo zavili v ta list. Najbolje pa je, če v take štacune ne hodite, kjer vidite „Laibacher Wochenblatt.“

* * *

V tržaško razstavo je, kakor se „Brenceljnu“ poroča, hotel poslati tudi Dežman svoje „proklete grablje“, češ, da so odlično poljsko orodje. Pa od razstavnega odbora je dobil to-le pismo: „Obžalujemo, da Vaših grabelj ne moremo sprejeti v razstavo; morajo biti prav slabo in nevarno orodje, ker svojega gospodarja že toliko let tako hudo po žnabljih bijejo.“

* * *

Ko gre okrajni glavar Derbič v Kranji v pokoj, mu, kakor se „Brenceljnu“ iz prav verjetnega vira poroča, prebivalci pošljejo po telefonu te-le besede k slovesu: „Zdaj boš imel ti mir, mi pa še bolj — pred tabo.“

* * *

A. Kaj pomeni beseda „Italijanismo“, ki jo zdaj tolikrat berem. — B. „Italijani, simo“ to je Italijani, sèm, nam na pomoč! — A. Razumim! To je slovanska beseda. Kaj pa z besedo „iredentar“? — B. Ta pomeni „neodrešenec.“ — A. Tako?! To so pa judje in vsi, ki še niso odrešeni od Adamovega greha. Lepa druhal to!

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

„Wochenblattov“ naročnik — pes.

Na neki železnični postaji na Notranjskem je nekaj uradnikov, ki bi bili radi naročili si „Laib. Wochenblatt“, pa le zato, da bi zvedeli, kako grdo piše in vladi ter Slo-

vencem zabavlja. Ali pri posvetovanji, na čegavo ime naj se naroči, se je pokazalo, da nihče noče dati svojega imena za to, da bi ta umazani list prihajal pod njegovim imenom. Kaj storiti? „Veste kaj“ — se oglasi sledujoč eden — „naročimo ga na ime kakega psa, saj jih imamo več in vsak ima ime.“ — „Na mojega ne — na mojega tudi ne — na mojega še manj“ — tako vriši po družhi in zopet ni dobiti imena za „Wochenblattovega“ naročnika. Slednjič se vendar oglasi eden: „Že vidim, da nobeden ne dá imena svojega psa za naročnika. Jaz pa vendar vem takega psa, za katerega se ne bo nihče potegnil. To je tisti Stop, ki nima nobenega gospodarja in se po vasi okrog klati.“ — „Dobro, dobro“ — pritrdijo vsi in pošljejo naročnino pod imenom „Herr Stop, Privatier in St. P.“

In prišel je list pod tem naslovom, kakor Nemeec pravi „auf den Hund“ in dohaja še zmiraj.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Je tudi delo.

Gospodar. Tako mladi in trdni ste še, pa beračite. Ali vas ni sram? Vi bi morali še delati.

Berač. Saj bi rad, pa ne morem več, ker mi nihče nič ne dá.

Gospodar. Kako je to? Kaj bi pa radi delali, pa ne morete?

Berač. Dolgove.

Versko in zgodovinsko.

A. Kak razloček je med nekdanjim Rimljanom in Grkom, pa med našim Turkom?

B. Rimljan in Grk sta imela po več bogov, pa le po eno ženo, Turek pa ima le enega boga (Allah), pa po več žen.

A. Kako se pa razločijo današnji brezverci in liberalci od obojih prejšnjih?

B. Ti pa nimajo ne Boga ne žene, ampak k večemu le ljubice.

A. Lieber Vodopivec, was machen Sie denn schon wieder?

B. Ich drücke gerade Einem den Daumen aufs Auge und weise seine slovenische Eingabe ab.

A. Na! Na! ich meine, Sie werden doch bald abgewasert haben!

 Zopet se je „Brencelj“ zakasnil za par dni, ker zavoljo predpusta ni bilo drugače; ko je vse norelo, zakaj bi samo „Brencelj“ ne smel? Bodo pa naročniki s tem listom toliko bolj zadovoljni. Št. 3 pride še ta mesec. — Te dni smo tudi naznanili vsem, ki so z naročnino že dalj zaostali, koliko so na dolgu. To je bilo zadnje naznanilo, kdor se zá-nj ne bo zmenil, bo šel pred sodnijo, mi ne moremo tratiti časa in denarja brez uspeha. — Ob enem prosi „Brencelj“ potrpljenja, če v osobnih zadevah ne dá vselej tako naglo odgovora, kakor bi dopisniki želeli; včasih ne more naglo postreči, ker ne zve ali ne dobi zaželenega, včasih pa ne utegne. Če pa kdo le predolgo ne dobi odgovora, bodi mu to znamenje, da se v njegovi zadevi ne dá nič opraviti.

Slovenec in Taaffe.

Taaffe. Pojdi mi na pomoč in odpođi te-le jude in levičarji, ki zmiraj ministerstvo naskakujejo.
Slovenec. Kako li? Saj vidiš, da se ne morem ganiti. Odvzemi mi vsaj nekoliko teh bremen!